

M. Saim UYSAL

Faiz kararı ve enflasyon büyüme önceliği

26.4.2019

Merkez Bankası Nisan toplantısında politika faizini değiştirmeyerek %24'te sabit tuttu. Piyasa beklentileri de bu yöndeydi. Enflasyon göstergelerinde bir miktar iyileşme gözlenmesine rağmen gıda fiyatları, ithal girdi maliyetlerindeki artışlar ile enflasyon beklentilerindeki yüksek seyrin devam ettiği belirtilerek sıkı parasal duruşun korunmasına karar verildiği açıklandı. Karar sonrası döviz kuru (dolar/TL 5,95) yukarı yönlü gidişini devam ettirdi. Önceki metinlerde yer alan "İhtiyaç duyulması halinde ek sıkılaştırma yapılacaktır" ifadesinin çıkarılmış olması döviz kurunun yükselmesine yol açtı.

İçte seçim belirsizliği (İstanbul seçim tekrarı konusu) dışta ise ABD ile S-400/F-35 gerginliği, petrolün 75 dolarlar seviyesine gelmesi döviz kurlarında zirveler tekrar yukarı yönlü kırılmaya başlandı. Hafta içinde ekonomi yönetiminin Amerika'da yaptığı temaslar da istenilen olumlu havayı yaratamadı. Özellikle bankacılık kesiminin yaşadığı reel sektör döviz kredi borçları ile Merkez Bankası net rezervi düşüklüğü ile swap yoluyla edinilen dövizlerin rezervlere etkisi konularındaki iletişim eksikliği oynaklığı arttırdı. Bütün bu koşullar faiz indirim alanında hareket imkanının olmadığı yönünde fikir birliği oluşturdu. Faiz kararı sonrası döviz kurlarındaki hareketler faiz indirimi bir yana yeni bir faiz artırımının söz konusu olabileceğini gösteriyor.

Trump'ın İran'dan petrol ithal eden ülkelere yönelik yaptırım muafiyetlerini Mayıs'ta süresi dolduktan sonra yenilememe kararı alması İran'dan önemli miktarda petrol eden ülkemizi bu konuda zora sokacak. Cari açığının en önemli nedenlerinden biri olan ülkemizin enerji faturası daha da kabarmak.

Ekonomi yönetiminin açmazı

2016 yılında yaşanan menfur darbe girişimi sonrası ekonomi yönetimi yaşanan kur-faiz şoku ile birlikte girdiğimiz stagflasyon (enflasyon içinde durgunluk) koşulları ile gerçek anlamda yüzleşemedi. Sürekli "program" adı altında teşvik, vergi indirimi, kredi kanallarının kamu kaynaklı gevşetilmesi niteliğindeki önlemlerle krizin atlatılabileceği düşünülürdü. Bu gelişmede yerel seçimler etkisi de ciddi rol oynadı. Seçim sonrası açıklanan dönüşüm programı hem içte hem dışta yeterli derecede ikna

edici olamadığından döviz kurlarında sürekli bir istikrar sağlanamadı. Dolarizasyon hızla arttı. Belirsizlikler ve oynaklıklar önlenemedi. Küresel koşulların da gelişmekte olan ülkeler aleyhine seyretmesi işimizi daha da zorlaştırdı. İç gerginlikler ile “kutuplaşma”yı da azaltamadığımızdan ekonomi yönetimi bir taraftan sıkı para politikası uygulamaya çalışırken diğer taraftan gevşetici maliye politikasıyla gerek “SİYASİ” gerekse “EKONOMİK GÜVEN”i tesis edemedi.

Ekonomi %15'lere yaklaşan işsizlik, 435'lerde CDS, ilk dört ayda %11 kur kaybı ile baş başa kalarak negatif ayrışmaya devam etti. Rekabet endeksinde ilerleme kaydedemiyor, verimlilik konusunda mesafe alamıyor ve orta gelir tuzağında debelenip duruyoruz. Enflasyon + işsizlik toplamıyla hesaplanan “Sefalet Endeksi”nde Dünya’da Venezuela, Arjantin ve Güney Afrika’dan sonra dördüncü durumdayız.

Ekonomi yönetimi büyüme veya enflasyon önceliğini tam olarak belirleyemediğinden piyasaların kafasını karıştırmaktadır. Birbiriyle çelişkili politikalar sonucu da ne enflasyonda ne de büyümede ciddi mesafeler alabiliyoruz.

Ekonomi yönetimi artık “Enflasyon” sorunu halledilmeden hiçbir sorunun çözülemeyeceğini anlamalı ve karar önceliklerini buna göre uygulayarak gerçek bir “Ekonomik Program” çerçevesi konusunda piyasaları ikna etmelidir. Güven ve istikrarın tesisi için sadece bu kararlılık da yetmez. Öncelikle evrensel standartlarda bir hukuk ve demokrasi koşulları oluşturmalıyız. 2018 yılında yargı bağımsızlığı konusunda 140 ülke içinde Malezya, Hindistan, Çin, Pakistan, Brezilya, Nijerya ve Rusya gibi ülkelerden sonra 111. sırada olan ülkemizde ne dolarizasyondan kurtulabilir ne de doğrudan sermayeyi çekebiliriz. Bu konulara öncelik veren bir politika setini uygularsak göreceğiz ki belirsizlik ve oynaklıklar azalacak olumsuz beklentiler olumluya çevrilecek, enflasyon ve büyümede mesafe almaya başlayabileceğiz.